

SLOVENSKI NAROD

Izha, vsak dan popoldne, izvešči nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob holodvorski 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.381

Po prekinitvi pogajanj v Komarnu:

Nadaljevanje pogajanj ali intervencija velesil?

Po izmenjavi misli bodo velesile najbrže pr odlagale nadaljevanje pogajanj — Če to ne bo uspelo, bodo morali sklicati novo konferenco velesil, da izda svojo odločitev

PRAGA, 15. okt. br. V reševanju madžarskega problema v CSR je po prekinitvi pogajanj v Komarnu nastal zastoj. Tako praška, kakor budimpeštanska vlada sta se sedaj obrnili na velesile za posredovanje. Češkoslovaška vlada je še vedno pripravljena nadaljevati pogajanja za mirno ureditev problema madžarske manjšine, dočim Madžari odklanjajo vsako pogajanje in zahtevajo, da odločijo v tem sporu velesile, kakor to predvideva monakovski dogovor. Madžarska vlada je razen tega po-

slala še posebne odposlance v Berlin in Rim, da pridobi za svoje zahteve predvsem Nemčijo in Italijo. Za enkrat še ni mogoče reči, kako se bo stvar razvijala dalje. Izgleda pa, da bi velesile najraje videle, da bi se CSR in Madžarska sami sporazumeli. V tej smeri je v prihodnjih dneh pričakovati intervencijo velesil v Pragi in Budimpešti. Če pa se bo izkazalo, da pogajanja niso več mogoča, potem se bo morala ponovno sestati konferenca zastopnikov štirih velesil, da razpravljajo o tem sporu.

mo dobre odnose z Nemčijo, vendar pa imamo tudi pravico, da se tudi glede nas upošteva pravica samoodločbe. Nemški listi dajejo jasno razumeti, da za Nemčijo ni nikakega razloga, da bi odbila možnost obstanka nove države, ako se Češkoslovaška odloči za lojalno sodelovanje z Nemci in se osvobodi francosko-sovjetskega bloka.

Nekateri drugi listi, kakor n. pr. katoliški »Lidovy Listy« in socialistični organ »Pravo Lidu«, pa s vprejo »pred nepremišljenim preokretom in prenapetimi diplomatskimi preorientacijami.«

Razid frimasonskih lož

PRAGA, 15. okt. AA. DNE. Kakor piše »Prager Tagblatt«, so prostozidarske lože v CSR sprejele sklep o svojem razidu. Do tega sklepa je baje prišlo zaradi namere slovaške vlade, da na svojem področju prepove delovanje prostozidarskih lož.

Ukrepi proti finančnim spekulacijam

PRAGA, 15. okt. AA. (ČTK) Da bi se preprečilo spekuliranje, je češkoslovaška vlada s posebnim odlokom omejila pravice

lastnikov delnic ter drugih finančnih udeležencev v poslih s tem, da ne morejo več svobodno razpolagati s svojimi delnicami in podobnimi efekti. Razen tega morajo domača in tuja podjetja, katerih akcijski kapital znaša več ko pet milijonov kron, najaviti vse svoje efekte pri Narodni banki do 21. oktobra. Prodaja teh efektov in druge transakcije se morejo izvršiti samo na podlagi odobritve Narodne banke.

Državna tajništva za narodne manjšine

BRATISLAVA, 15. okt. e. Slovaška vlada je uvedla državno tajništvo, ki mu je poverjena zaščita nemških narodnih skupin na Slovaškem. Za državne tajnike je imenovan vodja nemške stranke narodni poslanec Karmasin. Uvedeno je bilo tudi drugo tajništvo za zaščito koristi madžarskih skupin. Dr. Karmasin je posetil slovaškega ministra prosvete dr. Cermaka in mu predložil predloge za ureditev kulturne in šolske avtonomije Nemcev v Slovaški. Dr. Cermak je sprejel ta predlog kot podlago za pogajanja in objubil, da bo storjeno vse, kar je največ mogoče, da se izpolnijo nemške zahteve.

Nov diktat?

Zle slutnje v Pragi — Odločitev že padla v prilog Madžarske?

PRAGA, 16. okt. AA. (Reuter). Oni del berchtesgadenskega komunikeja o sestanku Hitlerja in češkoslovaškega zunanjega ministra Chvalkovskega, ki se nanaša na razgovore v Komarnu, je bil sprejet v Pragi s hudimi slutnjami. Obstoj namreč bojazen, da bodo morali Slovaki pristati na ogromne žrtve, ker izgleda, da bodo Madžari dosegli maksimalno uresničanje svojih zahtev. Odhod bivšega ministrskega predsednika Imreya v Nemčijo se spravlja tu v zvezo z zelo važnimi dogodki. Domneva se celo, da bo načelna odločitev o madžarski manjšini v CSR sprejeta že v Berchtesgadu.

Delna mobilizacija na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 15. okt. br. Snoči je bil izdan uradni komunike, ki pravi, da je madžarska vlada sklenila mobilizirati pet letnikov rezervistov. Ti ukrepi so bili izdani zaradi tega, ker so bila pogajanja v Češkoslovaško v Komarnu prekinjena.

Po starih madžarskih metodah Po neuspehu v Komarnu skušajo sedaj Madžari s terorjem doseči svoje cilje

UŽHOROD, 15. okt. br. Takoj po prekinitvi pogajanj v Komarnu so začeli Madžari izvajati ob meji napram Slovaki in Podkarpatski Rusiji velikopotezno teroristično akcijo. Večji oddelki madžarskih teroristov so vdrli preko meje ter napadli razne obmejne postojanke. Na več krajih je prišlo do krvavih spopadov z orožstvom in vojaštvom. V bližini Salanca so včeraj ujeli 350 madžarskih teroristov. Oblasti so izdale najožje ukrepe, da zavarujejo red in mir.

Kaj poročajo Madžari

BUDIMPEŠTA, 15. okt. br. Madžarski listi prinašajo senzacionalna poročila o dogodkih v Podkarpatski Rusiji in ob slovaški meji. Pri tem skušajo akcijo madžarskih teroristov naslikati kot izraz upora in

nezadovoljstva Slovkov in Rusinov proti Čehom. Med drugim poročajo, da je prišlo do pravih borb med uporniki in vojaštvom zlasti v okolici Munkačeva, Užhoroda in Berhova. V teh borbah je bilo po trditvah madžarskih listov ubitih nad 100 ljudi. Uporniki so na več krajih razdejali tudi železniško progo.

Čsl. protest

BUDIMPEŠTA, 15. okt. br. Češkoslovaški vojni ataše je danes obiskal madžarskega vojnega ministra in protestiral zaradi obmejnih napadov, ki jih izvajajo Madžari. Taki napadi so bili zlasti 11. in 12. t. m., obratno ponoči. Po čeških informacijah vrše obmejne napade regularni madžarski vojski, da si morda brez posebnega ukaza.

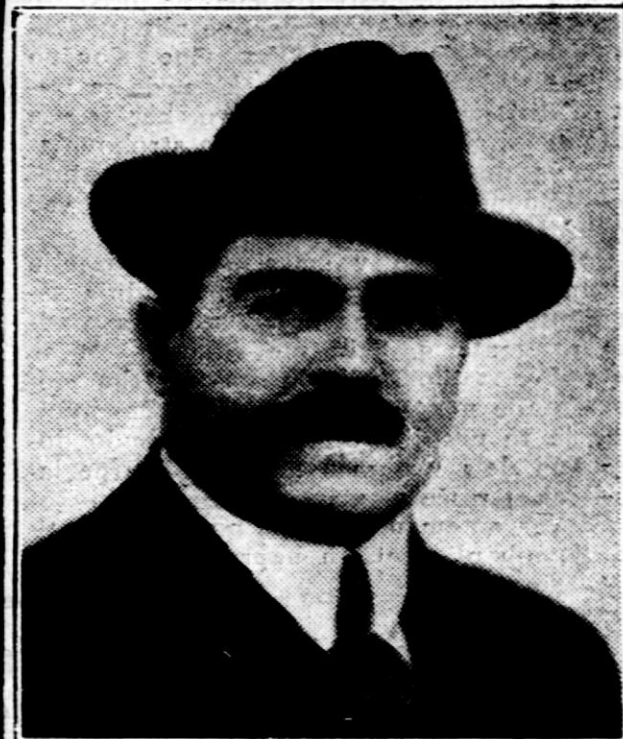
Protižidovski izgredi na Dunaju

Demonstranti so zažgali sinagogo, rabina pa ubili

DUNAJ, 15. okt. AA. Reuter: Pri snočnjih demonstracijah v židovski četrti mesta je izgubljen življenje neki židovski rabin, med tem ko je bilo več židov ranjenih. Demonstranti so bili večinoma mladeniči okoli 18 let, ki so korakali po ulicah razbijajoč okna na židovskih hišah in pretepačje vse žide, ki so jih srečali. V sinagogi, ki se nahaja v Fleischgasse, so demonstranti med bojo službo napadli rabina, razbili vse žipe na sinagogi ter zažgali del poslopja. Gasilci so takoj bili na mestu in lokalizirali požar. Na odgovornih mestih odklanjajo trditve, da bi bila demonstracija organizirana s strani narodnih socialistov, ter zatrjujejo, da je le izbruh spontanega sovraštva ljudskih množic in tako rekoč delo ulice.

DUNAJ, 15. okt. AA. DNE: Službeni list nemške vlade je objavil peto uredbo o židih, s katero se odreja, da v bodoče židje ne morejo več izvrševati advokatskega poklica. Oni, ki trenutno ta poklic še izvršujejo kar velja zlasti za avstrijske židovske advokate, morajo opustiti izvrševanje svojega poklica do konca t. l. Začasno so izvzeti od te prepovedi samo bivši bojevniki ter oni židovski advokati, katerih družine žive najmanj 50 let v Avstriji. Končno odločitev o njih bo naknadno sprejel ministrski svet.

Petar Živković

predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke. Pod njegovim predstvom je včeraj zasedal v Beogradu ožji glavni odbor stranke, ki je razpravljala o položaju v zvezi z volitvami. O sklepih je bil izdan naslednji komunike:

»Ožji glavni odbor JNS je imel 14. t. m. sejo pod vodstvom predsednika stranke Petra Živkovića. Predmet seje so bile priprave za volitve. Ožji glavni odbor je razpravljal o predlogu vodstva združene opozicije za skupni nastop pri volitvah. Po vestranski razpravi je bilo soglasno v načelu odobreno, da Jugoslovenska nacionalna stranka sprejme ponujeno sodelovanje. Vodstvo stranke je bilo pooblašeno, da na osnovi izmenjanih misli prične pogajanja in jih čim prej zavrhli. Za primer, da bi stranka samostojno sodelovala pri volitvah, je ožji glavni odbor soglasno zaključil, da bo nosilec državne kandidatske liste stranke predsednik Petar Živković. Na seji so bili sprejeti tudi potrebni sklepi, da se tehnične priprave za volitve prične čim prej in čim uspešneje dovrše.«

Na seji je bil izvoljen poseben odbor, tako zvano razširjeno predsedstvo, ki bo predstavljalo politični volilni odbor stranke. V odboru so predsednik stranke Petar Živković, oba podpredsednika Jovo Banjanin in dr. Juraj Demetrović, glavni tajnik dr. Albert Kramer, dr. Svetislav Popović, Bogoljub Jevtić, dr. Košta Kumanudić, dr. Grga Andjelinović, dr. Ljuba Tomašić in Ilija Mihajlović. To razširjeno predsedstvo bo vodilo vse posle, ki bodo v zvezi z volitvami, pogajalo se bo z vodstvom združene opozicije, opravilo vse tehnične volilne posle, kakor sestavo kandidatske liste in uredilo še vse ostale zadeve v zvezi z decembrskimi volitvami.

Velik vohunski proces v New Yorku

NEWYORK, 15. okt. AA. Včeraj se je pričel pred zveznim sodiščem v New Yorku največji vohunski proces v zgodovini. Sodišču predseduje sodnik John Knox. Med obtoženci so Johanna Hofmann, frizierka na nemški ladji »Europa«, Gustav Rumri, bivši narednik ameriške vojske, dezerter Erik Glaser ter Oto Herman, uradnik v tvornici letal Severski. Razen teh je obtoženih še 14 oseb, ki pa so sedaj v inozemstvu.

Afriške kolonije in Nemčija

LONDON, 15. okt. e. V Johannesburgu je vojni minister Južnoafriške unije general Pirow danes izjavil novinarjem glede na nemške kolonialne zahteve, da ima Nemčija morda v rešnici kakšne pravice v Afriki, nikakor pa ne v Jugozapadni Afriki ali pa v Tanganiki. Teh krajev Velika Britanija nikoli ne bo odstopila in jih bo branila če bo treba, tudi z orožjem.

Obsodba Marekove pravomočna

DUNAJ, 15. okt. e. Včeraj je vrhovno sodišče na Dunaju razpravljalo o pritožbi zločinca morilke Marte Marekove, ki je bila obsojena na smrt. Vrhovno sodišče je potrdilo sodbo porote in odbilo pritožbo. Sodba je tako postala pravomočna. Senat je nato še v tajni seji razpravljala glede odločitev, ali naj Marekovo predlaga v pomilostitev ali ne.

PRISTOPAJTE K JČ LIGI!

Borzna poročila.

CURIE, 15. oktobra. Beograd 10.—, Pariz 11.09, London 20.915, New York 461.75, Bruselj 74.05, Milan 23.20, Amsterdam 240.30, Berlin 176.05, Praga 14.125, Varšava 62.—, Beograd 344.

Kdo je zakrivil prekinitev pogajanj

Izjava predsednika čsl. delegacije dr. Tise

BRATISLAVA, 15. okt. e. V slovaški javnosti je prekinitev pogajanj izzvalo veliko presenečenje. S slovaške strani podarjajo, da je slovaška delegacija storila vse, da pride do sporazuma in je nudila pri tem maksimum tega, kar lahko ponudi. Če do sporazuma ni prišlo, ni to v nobenem primeru krivda na strani Slovkov. Zato slovaška politična javnost s polnim optimizmom pričakuje rešitev konference štirih velesil. Pri tem poudarjajo, da velesile nimajo razloga, da bi oškodovale Slovaško. V slovaških političnih krogih z velikim zadovoljstvom spremljajo zunanjo politiko, ki se zdaj vodi iz Prage.

Predsednik slovaške vlade in načelnik čsl. delegacije za pogajanja z Madžarsko dr. Josip Tiso je dal danes popoldne izjavo o pogajanjih v Komarnu in njihovi prekinitvi. Izjavil je, da je madžarska delegacija oprla svoje zahtevo na čisto etnografske momente. Tudi čsl. delegacija, je etnografske momente za določitev novih meja med obema državama priznala, a se je postavila na stališče, da jih je treba upoštevati hkratu z gospodarskimi in prometnimi momenti. Madžarski predlog je šel za tem, da bi Madžarom prepuščili stvarno še okrog 400.000 Slovkov poleg onih 300.000, ki so že sedaj pod madžarsko oblastjo.

Širokogrudnost Slovkov in nepopustljivost Madžarov

Nasproti temu madžarskemu predlogu je naša delegacija postavila po vrsti tri predloge. Po poslednjem smo bili pripravljeni Madžarski odstopiti ozemlje, na katerem živi še okrog 75.000 Slovkov. Prvi naš predlog je bil, da se Madžarom v Slovaški zagotovi polna avtonomija. V drugem

Sedaj morajo odločiti velesile

Na vprašanje, kaj pričakuje od eventualne konference velesil je dr. Tiso dejal: Mislim, da bodo morale odobriti naše stališče. Mi bi se z Madžari radi sporazumeli, Madžari pa nasprotno ne kažejo nikake volje za sporazum. Oni niso hoteli v ničemer popustiti, tako da so njihovi predlogi zgledali kakor pravi diktat.

Na madžarski strani trde, da je treba krivdo za prekinitve pogajanj pripisati Pragi, da so Slovaki za sporazum, Čehi pa da so proti njemu. To ni točno, je dejal dr. Tiso. Praga se vobče ni vmešavala v naša vprašanja. Dobro se zavedam, kaj je v interesu Slovaške, in prav tako vem, kako moram te interese braniti.

Čehi in Slovaki solidarni

Dr. Tiso je nazadnje govoril še o pomenu sporazuma med Čehi in Slovaki, ki je bil sklenjen na osnovi rezultatov žilinske konference Slovkov so se med sabo sporazumeli. Med njimi ni več ideoloških sporov. V bodoče bodo delovali solidarno za obnovo Slovaške in Češkoslovaške.

Madžari so se prenaglili

Sodba diplomatskih krogov v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 15. okt. e. V diplomatskih krogih v Budimpešti je bila vest o prekinitvi pogajanj v Češkoslovaško sprejeta z presenečenjem. Smatra se, da je Madžarska zavzela stališče, ki glede na notranje razmere v državi ni oportuno. S prekinitvijo pogajanj, ki so bila v polnem teku in ki so po prvih obvestilih vzbudila upanje, da se bo končala s pozitivnim rezultatom, je Madžarska vzela nase veliko odgovornost. Pogajanja so se težko razvijala. To je v prvi vrsti pripisati madžarskim zahtevam, ki so bile neumerljene in so daleč presegle etnografsko podlago. Poleg tega je tudi madžarska delegacija zahtevala, da se dela z nenavadno veliko

nalgično. V političnih krogih ni ničesar znano o nadaljnjem stališču madžarske vlade. Ni izključena možnost, da bodo velesile Češkoslovaški in Madžarski poročale nadaljevanje pogajanj, kar pa bo, kakor v tukajšnjih političnih krogih sodijo, Madžarska odklonila. Ravno tako smatrajo, da o madžarsko-češkoslovaškem sporu ne bo mogla razpravljati mednarodna komisija v Berlinu. Ni verjetno, da bi se velesile monakovskega sporazuma pristale na to, da se spet sestanejo za rešitev tega vprašanja. Prav tako tudi ni verjetno, da bi se Madžarska odločila na oboroženo intervencijo proti Češkoslovaški.

Preorientacija zunanje politike ČSR

Odmev prvega obiska čsl. zunanjega ministra v Berlinu v nemškem in češkoslovaškem tisku

BERLIN, 15. okt. br. Sestanku med kancelarjem Hitlerjem in češkoslovaškim zunanjim ministrom posveča tudi ves nemški tisk največjo pozornost. »Völkischer Beobachter« posebno podčrtava izjavo dr. Chvalkovskega, da hoče Češkoslovaška biti do Nemčije lojalna, ter da bo v polni meri upoštevala položaj, ki je nastal v Srednji Evropi po zadnjih dogodkih. Nemčija mora za enkrat počakati, naglašajo glavno glasilo narodno socialistične stranke, v kaki konkretni obliki bo prišla ta dobra volja Češkoslovaške do izraza. Tudi ona pa je mnenja, da se morajo najti pota in sredstva za uspešno in koristno sodelovanje med Nemčijo in CSR, ker bo to koristno za obe državi. Funkcije, ki jih je poprej vršila Češkoslovaška na mednarodnem polju, za novo Češkoslovaško niso več obvezne in ne koristne. Praga bo torej morala misliti sedaj na to, da se v vsakem pogledu prilagodi novemu položaju in morala bo kreniti po poti, ki bo naprejšnjega nasprotja omogočila, koristno sodelovanje z Nemčijo.

Z zadovoljstvom beležijo nemški listi tudi preokret, ki ga je začne dni opaziti v češkoslovaškem tisku, ki se docela odkrito zavzema za popolno preorientacijo češkoslovaške zunanje politike. Med drugimi citirajo praške »Narodne Listy«, ki poudarjajo, da mora biti odsej zunanja politika CSR vseskozi realna.

Prvi odmevi v čeških listih

PRAGA, 15. okt. AA. Havas: Potovanje zunanjega ministra Chvalkovskega v Berlin in Berchtesgaden je predmet izredne pozornosti češkoslovaških listov. »Poledni list« piše med drugim: V tem prvem uradnem obisku češkoslovaškega zunanjega ministra Nemčiji je najbolj viden preokret češkoslovaške zunanje politike. Nemčija je že sedaj gospodar srednje in jugovzhodne Evrope. Naše narodno življenje se mora prilagoditi neposrednemu sodelovanju s tretjim rajhom. Na drugi strani pa seveda ne smemo zanemariti naših nacionalnih interesov. Nam je mnogo na tem, da ima-

Smrti diplomatstva Hrvov u Beogradu

— Stari gasliki dom se podrli. Stari gasliki dom, ki je bil zgrajen pred 50 leti, je sedanjí lastnik g. Stegnar Filip dal to tal podrleti. S tem je izginila stara lesená stavba, ki je močno kazila znanost našega mesta. Potrebno bi bilo, da bi s tega kraja izginila tista stara srednjeveška pralnica, ki je primerna za kako gorsko vasico, ne pa za našo naglo razvijajočo se mesto.